

## **ДОСВІТ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ, ЯК НАПРЯМ РУХУ УКРАЇНИ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ**

Населення планети Земля за даними світової статистики на сьогодні становить 7,6 млрд., щорічний приріст населення за даними ООН сягає 1,5-2% на рік, а обсяги сміттєзвалищ зростають на 6% в рік. При цьому, в країнах з досить високим рівнем доходу на душу населення обсяги відходів з розрахунку на одну людину збільшуються швидше, ніж в інших країнах з низьким доходом на душу населення. Темпи зростання утворення відходів залежать не стільки від приросту населення, скільки від зміни його доходу та способу життя. Обсяг відходів, що утворюються на урбанізованих територіях залежить від таких чинників як, чисельність населення, обсяг промислового виробництва, географічне положення, сезонність і ін.

В країнах Європейського Союзу управління відходами є однією із пріоритетних сфер охорони навколишнього середовища та екологічної безпеки. Європейський союз зацікавлений в партнерстві з метою модернізації та застосування інноваційних підходів у сфері поводження з відходами, як всередині Європейського Союзу, так і на його кордонах, в тому числі і в Україні. Сучасний напрямок наукових та освітніх досліджень у сфері поводження з відходами лежить у площині освіти та науки для сталого розвитку.

Відходи є ключовим екологічним, соціальним та економічним питанням і зростаючою проблемою, а кількість відходів, що утворюються в Європі, продовжує зростати з кожним роком. Управління відходами стає дедалі складнішим, оскільки окремі об'єкти збору та утилізації стали звичайними явищами, а стандарти на захоронення та спалювання стали більш суворими. Однак зростання світових моделей споживання збільшує тиск на екосистеми та інфраструктуру відходів. Враховуючи зростаючий ризик змін клімату, відходи є одним з основних генераторів метану, потужного парникового газу. Небезпечні відходи продовжують представляти проблему громадського здоров'я. Нове сприйняття ресурсів є ключовим для вирішення проблеми відходів.

Зменшенню кількості відходів за досвідом Європейських країн може сприяти:

- зменшення впливу на навколишнє середовище, спричиненого управлінням відходами, наприклад, скорочення викидів парникових газів, зокрема, викид метану зі звалищ, а також викиди вуглекислого газу під час спалювання;

- підвищення ефективності використання ресурсів за рахунок економії енергії та зменшення використання матеріалів, а також «прихованих» впливів на видобуток, виробництво та розповсюдження ресурсів;

- скорочення виробництва небезпечних відходів і, отже, поліпшення умов для здоров'я населення.

Сьогодні в світі основним напрямком поводження з відходами є перехід від поховання (на полігонах і звалищах) до промислової переробки. Вчені світу посилюють пошуки можливостей використання відходів і їх окремих компонентів в якості вторинних ресурсів, що одночасно сприяє економії сировини і постійної турботи про охорону природи.

Щоб досягти Цілей сталого розвитку, економічного зростання та екологічно чистого довкілля більшість держав розробляють національні програми та стратегії поводження з відходами, залучають місцеві органи влади, намагаються змінити ставлення домогосподарств та підприємств до утворення побутових відходів, а також вносять нові парадигми у виробничі процеси та виробництво продукції.

На території Європейського Союзу діє низка Директив Європарламенту, спрямованих на зменшення негативної дії відходів на довкілля та здоров'я людини.

Основними завданнями Директив є:

- поєднання завдань захисту навколишнього середовища та здоров'я людей із заходами по максимальному використанню ресурсного потенціалу відходів;

- встановлення ієрархії пріоритетів щодо поводження з відходами;

- регламентація порядку віднесення відходів до категорії небезпечних;

- запровадження принципу розширеної відповідальності виробника;

- вимоги до планування управління відходами.

Отже, основним завданням України, спираючись на вагомий досвід Європейських країн, у сфері поводження з відходами та комплексного вирішення практичних питань управління потоками відходів, є організація раціонального поводження з відходами, що відповідає сучасним еколого-економічним та ресурсним вимогам, використання відходів як джерела сировини, забезпечення екологічної безпеки, перехід від полігонного захоронення відходів до їх промислової переробки.